

**NATUURTOETS ELSGEESTERPOLDER
2010**

KUIPERCOMPAGNONS

2 september 2010
B02044/WA0/082/000081

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
2	Beleid en wettelijk kader	4
2.1	Flora- en faunawet	4
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	8
2.3	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	9
2.4	Provinciaal beleid	10
3	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	11
3.1	Huidige situatie plangebied	11
3.1.1	Huidige natuurwaarden	12
3.2	Voorgenomen ontwikkeling	18
4	Toetsing aan beleid en wetgeving	20
4.1	Flora- en faunawet	20
4.1.1	Mogelijke effecten op beschermde soorten	21
4.1.2	Mogelijke overtredingen van de Flora- en faunawet	22
4.1.3	Mogelijkheden voor vrijstellingen en ontheffingen	23
4.1.4	Voorkomen en beperken van schade	25
4.2	Natuurbeschermingswet	26
4.3	Ecologische Hoofdstructuur	27
4.4	Provinciaal beleid	28
5	Conclusies	29
5.1	Flora- en faunawet	29
5.2	Natuurbeschermingswet	29
5.3	Ecologische Hoofdstructuur	29
5.4	Provinciaal beleid	29
6	Bronnen	30
	Colofon	31

HOOFDSTUK 1 Inleiding

De gemeentes Katwijk en Teylingen zijn voornemens om in de Elsgeesterpolder de uitbreiding van kassen mogelijk te maken. Onderdeel van het plan is dat er ruime waterbergingen en waterpartijen worden gegraven en een veenweidegebied wordt geoptimaliseerd.

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten en/of beschermde natuurgebieden zijn. Er dient daarom rekening gehouden te worden met wet- en regelgeving en bestaand beleid op het gebied van natuur (Flora- en faunawet (Ffwet), Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) en Ecologische Hoofdstructuur (EHS)).

Op 24 juli 2007 is ten behoeve van dit voornemen door ARCADIS de 'Natuurtoets Elsgeesterpolder Rijnsburg' opgeleverd. Sinds deze datum zijn de plannen voor de herinrichting van het gebied enigszins gewijzigd en heeft het project enige tijd stil gelegen. De bedoeling is echter om nu het project mogelijk te maken door middel van het opstellen van het bestemmingsplan en een MER beoordeling. Omdat de voorgenomen activiteit (en daarmee het plangebied) is gewijzigd, sommige inventarisatiegegevens 'verjaard' zijn en regels ten aanzien van jaarrond beschermde nesten van vogels en inventarisaties van vleermuizen de laatste jaren zijn aangescherpt, is besloten om de in 2007 uitgevoerde natuurtoets te actualiseren.

In het voorliggende document worden de plannen voor de herinrichting van de Elsgeesterpolder getoetst aan de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur.

1.1

LEESWIJZER

In het volgende hoofdstuk wordt verder ingegaan op deze toetsingskaders. In Hoofdstuk 3 wordt kort ingegaan op de huidige situatie, aanwezige natuurwaarden en de voorgenomen ontwikkeling in het plangebied. In Hoofdstuk 4 wordt de voorgenomen ontwikkeling getoetst aan natuurbeleid en -wetgeving. In Hoofdstuk 5 worden ten slotte de conclusies uit voorgaande hoofdstukken op een rijtje gezet.

HOOFDSTUK 2

Beleid en wettelijk kader

Het Nederlandse natuurbeleid kent twee sporen, de gebiedsbescherming en de soortenbescherming. Hieraan wordt via verschillende wetten en beleidsregels invulling gegeven, waarvan de Natuurbeschermingswet 1998 (beschermde natuurgebieden), de Nota Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en Faunawet (beschermde planten en dieren) de belangrijkste zijn. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de verschillende beschermingsregimes.

2.1

FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet (2002) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

ALGEMENE ZORGPLICHT

Artikel 2 Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, op basis van hun intrinsieke waarde. In artikel 2 van de Ffwet staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. Deze algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.

Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen ten opzichte van beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

VERBODSBEPALINGEN

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, zijn een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk

met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKELEN 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zonder juiste ontheffing of het nemen van mitigerende maatregelen kan leiden tot handhaving van de AID of DLG. Zij kunnen proces-verbaal opmaken en het werk stilleggen. Overtredingen van de Flora- en faunawet worden beschouwd als 'economisch delict' en kunnen als zodanig ook beboet worden.

VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van LNV goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Tabel 1 – Algemene soorten

Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, met uitzondering van artikel 10.

Tabel 2 – overige soorten

Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze

goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, met uitzondering van artikel 10.

Tabel 3 – Soorten van bijlage 1 van de AMvB

Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:
 - dwingende reden van groot openbaar belang;
 - ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort;
 - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er zorgvuldig wordt gehandeld.

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Tabel 3 – soorten op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn

Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:
 - dwingende reden van groot openbaar belang¹;
 - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er zorgvuldig wordt gehandeld.

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (LNV hanteert nu de term "Positieve Afwijzing"). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

¹ Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er tevens sprake is van één van de volgende belangen:
 - bescherming van flora en fauna;
 - veiligheid van luchtverkeer;
 - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (versturende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfplaats”. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel 2.2.

Tabel 2.1

Categorieën broedvogels

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck². Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede

² Een deskundige dient vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden.

afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

PLICHT OM VOORAF TE TOETSEN

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

2.2 NATUURBESCHERMINGSWET 1998

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij kunnen twee categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

- Natura2000-gebieden.
- Beschermde natuurmonumenten.

NATURA 2000-GEBIED

Onder *Natura2000-gebieden* vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen worden gebracht. Om dit toetsbaar te maken kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen die gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden zouden kunnen hebben, een vergunningplicht. Een vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelen van het gebied niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie.

VOORMALIG BESCHERMD NATUURMONUMENT

Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Natuurbeschermingswet ook *beschermde natuurmonumenten*. Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden het toetsingskader van artikel 19 van de Natuurbeschermingswet voor Natura 2000-gebieden.

BESCHERMD NATUURMONUMENT

Waar de Beschermde Natuurmonumenten niet samen vallen met Natura 2000-gebieden blijven Beschermde Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht. Het gaat hierbij om 66 gebieden.

De status Beschermd Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben (ook bij twijfel) voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Uitzonderingen zijn zwaarwegende openbare belangen ('dwingende redenen van openbaar belang') die het verlenen van een vergunning 'noodzakelijk' maken. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Bij Beschermd Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden. Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd Natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader en het traject tot vergunningverlening is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden.

Voor handelingen buiten het Beschermd Natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Nbwet³). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermd Natuurmonument die negatieve gevolgen in het gebied kunnen hebben. Daarnaast is de zogenaamde Zorgplichtbepaling (art. 19l Natuurbeschermingswet 1998) van toepassing. Deze zorgplicht houdt onder andere in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor de natuurwaarden van het gebied, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om gevolgen te voorkomen of te beperken.

2.3

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR (EHS)

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in 1990 in het leven geroepen om de achteruitgang van de natuur in Nederland een halt toe te roepen. Het is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Dit netwerk moet voorkomen dat dieren en planten geïsoleerd raken en uitsterven, waardoor natuurgebieden hun waarde verliezen. In tegenstelling tot Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten, wordt de EHS niet door de Natuurbeschermingswet, maar planologisch beschermd. Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken met betrekking tot de planologische en kwalitatieve bescherming de EHS. Deze afspraken zijn in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gemaakt en zijn verwerkt in de 'Spelregels EHS' (LNV, 2007). In de EHS geldt het 'nee, tenzij' principe. Dit houdt in dat ingrepen waarbij de oppervlakte of de *wezenlijke kenmerken en waarden* van de EHS significant worden aangetast niet zijn toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang. Indien een ingreep doorgaat, moeten de effecten worden gecompenseerd. Belangrijk aspect hierbij is dat er netto geen kwantiteit en/of kwaliteit van de EHS verloren gaat.

Definitie wezenlijke kenmerken & waarden in de Nota Ruimte (2004, p.114): "de wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit

³ In artikel 16 staat dat externe werking alleen geldt voor in het aanwijzingsbesluit beschreven activiteiten. Uit art. 65 blijkt echter dat dit alleen geldt voor Beschermd Natuurmonumenten die na 1 oktober 2005 zijn aangewezen en die zijn er (nog) niet.

van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde”.

Externe werking en de EHS

In een brief van 3 december 2004 heeft de minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime op gebieden in de nabijheid van EHS te laten vervallen (TK 29 576, nr 12).

In een brief van 5 juni 2008 heeft de minister van LNV nogmaals aangegeven dat ingrepen buiten de EHS niet worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS (TK 29 576, nr 12). In de beantwoording van een aantal vragen van de vaste Kamercommissie voor LNV in 2008 is expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit 'Nee-tenzij' regime niet van toepassing is op ingrepen buiten de EHS die gevolgen kunnen hebben voor de EHS zelf, de zogenaamde "externe effecten"(TK 29576, nr. 52). Dit betekent overigens wel, dat bij een ingreep *in* de EHS, ook rekening gehouden moet worden met indirecte effecten, zoals geluidsverstoring en stikstofdepositie naar andere delen van de EHS.

2.4

PROVINCIAAL BELEID

De nota Regels voor Ruimte (die geldt vanaf 1 januari 2007) vormt met de streekplannen het beoordelingskader van Gedeputeerde Staten voor gemeentelijke ruimtelijke plannen. Deze nota bevat tevens beleidsregels voor de goedkeuring van ruimtelijke plannen. In de Nota Regels voor Ruimte is het provinciale compensatiebeginsel uitgewerkt. De compensatieverplichting geldt onder andere voor biotopen (leefgebieden en groeiplaatsen) van soorten die voorkomen op de Rode Lijsten die zijn opgesteld door het Ministerie van LNV. De compensatieverplichting ligt bij de initiatiefnemer van plannen of activiteiten die tot een compensatieplicht leiden.

HOOFDSTUK 3

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

3.1 HUIDIGE SITUATIE PLANGEBIED

Het plangebied (Afbeelding 3.1) ligt ten noorden van Rijnsburg en ten oosten van Katwijk. Een groot gedeelte van het gebied is reeds ingericht met glastuinbouw en bollenteelt, met daartussen woningen en bassins. De onbebouwde delen bestaan overwegend uit veenweide en in het zuidoosten van het gebied bevindt zich een oude strandwal met geestgronden met grasland en bollenteelt. Het westen van het plangebied wordt begrensd door de Kloosterschuurlaan en de Kloosterschuurweg. Hier bevinden zich, tussen de glastuinbouw en de bollenteelt, een aantal woningen en een oudere hoeve. De sloten in het plangebied zijn over het algemeen ondiep en herbergen een dikke zwarte baggerlaag. In het noorden ligt een bredere, diepe watergang met hardere kleiige bodem zonder baggerlaag langs de kassen.

Afbeelding 3.1

Plangebied
 Groen: natuurontwikkeling
 Rood: glastuinbouw, bollenteelt en woningen
 Bronnen:
www.zuid-holland.nl
 KuiperCompagnons

3.1.1 HUIDIGE NATUURWAARDEN

Om een goed beeld te krijgen van de mogelijk voorkomende natuurwaarden in het plangebied is eerst een bureauonderzoek uitgevoerd, dat is aangevuld met een veldonderzoek.

Bureauonderzoek

Ten behoeve van het bureauonderzoek zijn verschillende waarnemingssites (waarneming.nl; telmee.nl), het Natuurloket (natuurloket.nl), verspreidingsgegevens van RAVON (www.ravon.nl) en diverse verspreidingsatlassen (orchideeën – Kreutz & Dekker, 2000; amfibieën en reptielen – Cremers & Van Delft, 2009; Broedvogels – SOVON, 2002) geraadpleegd. Uiteraard is ook de natuurtoets, die in 2007 door ARCADIS is opgesteld, geraadpleegd.

Veldinventarisaties

Omdat het plangebied een groot oppervlak betreft, is het gebied op meerdere dagen in het voorjaar en de zomer bezocht.

- Op 8 juni 2010 is het plangebied bezocht door twee ecologen van ARCADIS, geassisteerd door een vrijwilliger die ecologisch veldwerk voor de RAVON verricht. Hierbij is het gebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van beschermde planten, vissen, amfibieën en (nesten van) vogels van de categorieën 1t/m 5. Dit is aangevuld met een veldbezoek op 14 juni door twee ecologen en een op 2 augustus door een ecooloog, allen werkend bij ARCADIS.
- Op 14 juni, 23 juni en 2 augustus is het plangebied 's avonds en 's nachts bezocht door twee ecologen van ARCADIS. Hierbij zijn inventarisaties uitgevoerd naar vleermuizen en rugstreeppadden.

Methode vleermuizen

Op 14 juni, 23 juni en 2 augustus 2010 is met behulp van Petterson ultrasound batdetectors (type D200 en D240X) langs struwelen, bomenlanen en boven waterlopen geïnventariseerd op jagende en migrerende vleermuizen. Op alle data is vanaf een half uur voor zonsondergang tot minimaal twee uur na zonsondergang geïnventariseerd. Tevens is het plangebied geïnventariseerd op geschikte locaties voor vleermuisverblijfplaatsen.

Methode rugstreeppad

Op 14 juni, 23 juni en 2 augustus 2010 is op een tiental locaties verspreid over het plangebied geluisterd naar eventueel aanwezige roepende mannelijke individuen van de rugstreeppad.

Methode bemonstering sloten

Op een tiental plekken in het plangebied zijn de sloten bemonsterd met een 'klein' RAVON schepnet. Dit net heeft een steel van 140 cm en een fijnmazig net (3 mm) van 50 x 40 cm groot.

Resultaten

Planten

Op waarnemingssites wordt geen melding gemaakt van beschermde plantensoorten in het plangebied. Tijdens inventarisaties in 2007 zijn de beschermde algemene soorten dotterbloem en zwanenbloem (beide Tabel 1 Ffwet) waargenomen (ARCADIS 2007). In 2010 is de zwanenbloem opnieuw langs enkele slootranden waargenomen (Afbeelding 3.3). Op twee locaties in het plangebied is langs enkele slootranden zowel de gewone als de gevlekte rietorchis (Tabel 2 Ffwet, zie Afbeelding 3.3) waargenomen. De dotterbloem is tijdens deze inventarisatie niet waargenomen, waarbij opgemerkt moet worden dat pas na het optimale bloeiseizoen van de dotterbloem (maart - april) is geïnventariseerd.

Vissen

Op waarnemingssites wordt geen melding gemaakt van beschermde vissoorten in het plangebied. Tijdens inventarisaties in 2007 zijn de kleine modderkruiper (Tabel 2 Ffwet), de tiendoornige stekelbaars en de zeelt in de sloten aangetroffen. In 2010 is alleen de tiendoornige stekelbaars aangetroffen.

Amfibieën

Tijdens de inventarisaties in 2007 zijn de volgende amfibiesoorten aangetroffen: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, meerkikker en bastaardkikker. Dit zijn alle algemene soorten (Tabel 1 Ffwet). In 2010 zijn eveneens de gewone pad, meerkikker en bastaardkikker aangetroffen.

Het bureauonderzoek wijst uit dat ten noordoosten van het plangebied, ten oosten van de Leidsevaart in Voorhout, in 2003 en 2007 rugstreeppadden zijn waargenomen. Tijdens inventarisaties in 2007 zijn in dit gebied eveneens rugstreeppadden gehoord. In het plangebied is de soort echter zowel in 2007 als in 2010 niet waargenomen.

Vogels

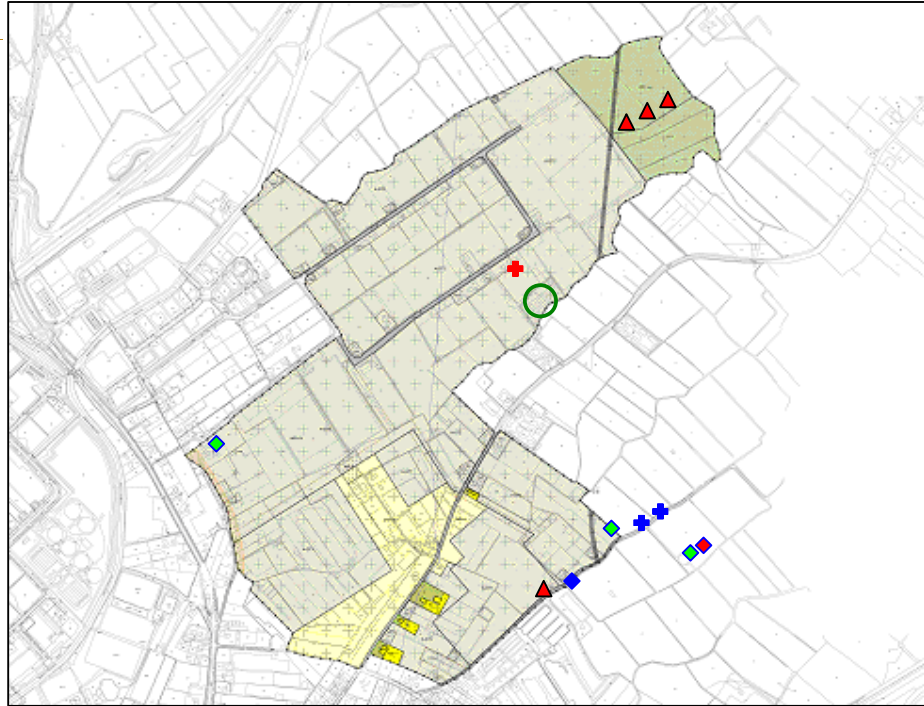
In 2007 zijn geen vogels uit de categorieën 1 tot en met 4 waargenomen. In en rond tuinen van woningen zijn wel enkele soorten uit categorie 5 waargenomen: pimpelmees, koolmees en spreeuw.

In 2010 is aan de rand van het plangebied een buizerd (categorie 4) waargenomen, zittend op een paaltje langs het weiland. Verder zijn geen vogels uit de categorieën 1 tot en met 4 waargenomen. Wel zijn de categorie 5-soorten boerenzwaluw, huismus en torenvalk waargenomen. Boerenzwaluwen komen voor in de kleine paardenstallen die her en der in de weiden in het plangebied staan (langs de Elsgheesterweg en Rijnsburgerweg), in de schuurtjes in het moestuincomplex langs de Elsgheesterweg en in de schuren die zich bij de hoeve aan de Kloosterschuurlaan bevinden. In het moestuincomplex broeden eveneens huismussen. Langs de Elsgheesterweg is een eksternest waargenomen.

Verder zijn in beide jaren veel algemene soorten (onder andere nijlgans, wilde eend, soepeend, kraakeend, meerkoet, scholekster, Kievit, witte kwikstaart en merel) en enkele Rode Lijst soorten (patrijs, grutto, tureluur en veldleeuwerik) waargenomen.

Afbeelding 3.2

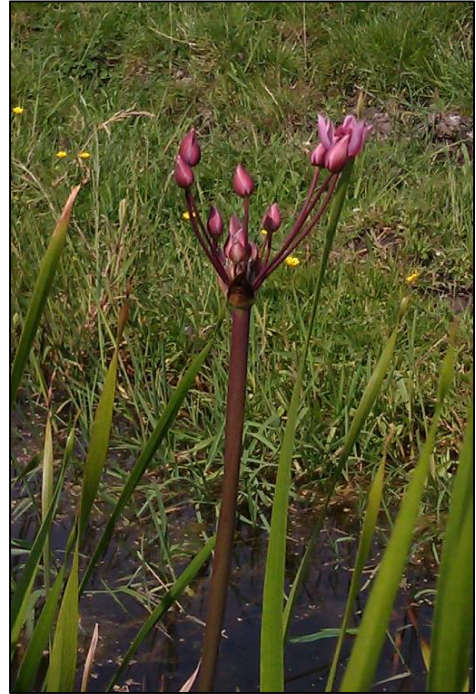
Waargenomen beschermde natuurwaarden tijdens inventarisaties in 2010.

- ◆ Nesten boerenzwaluw
- ◆ Nesten huismus
- ◆ Eksternest
- ✚ Gevlekte rietorchis
- ✚ Rietorchis
- ▲ Zwanenbloemen
- Mogelijke verblijfplaats voor vleermuizen

Afbeelding 3.3

Van linksboven naar
rechtsonder:
Gevlekte rietorchis
Zwanenbloem
Nest boerenzwaluw
Huismus
Nest huismus

Vleermuizen

In 2007 zijn alleen jagende gewone dwergvleermuizen waargenomen. In 2010 zijn op alle avonden grote aantallen jagende gewone dwergvleermuizen en enkele overvliegende laatvliegers waargenomen. Op één avond zijn watervleermuizen waargenomen.

Gewone dwergvleermuis

Op 14 juni 2010 zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen langs de laanbeplanting op de Kloosterschuurweg en in tuinen langs de Voorhoutherweg en Rijnsburgerweg.

Op 23 juni 2010 zijn vanaf 22 uur (vroeg schemering, rond zonsondergang) overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen op de Kloosterschuurweg, in zuidzuidoostelijke richting. Deze vleermuizen bleken te komen van het einde van de Kloosterschuurweg, waar rond 22.10 uur tien tot twintig zwermdende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen. Dit duidt op de aanwezigheid van een zomer- of kraamverblijfplaats in één van de oude wilgen of de omliggende gebouwen (Afbeelding 3.4). Verder zijn op deze avond in het gehele plangebied gewone dwergvleermuizen waargenomen, voornamelijk langs bomen en struiken en in tuinen van woningen, maar ook in het open gebied langs de Elsgeesterweg. Tussen de kassen tussen de Voorhoutherweg, Vinkenweg, Kloosterschuurlaan en Kloosterschuurweg zijn geen vleermuizen waargenomen.

Op 2 augustus 2010 zijn wederom verspreid over het gehele plangebied jagende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De waarnemingen betroffen uitsluitend individuele vleermuizen en kleine groepjes van maximaal 4 individuen.

Watervleermuis

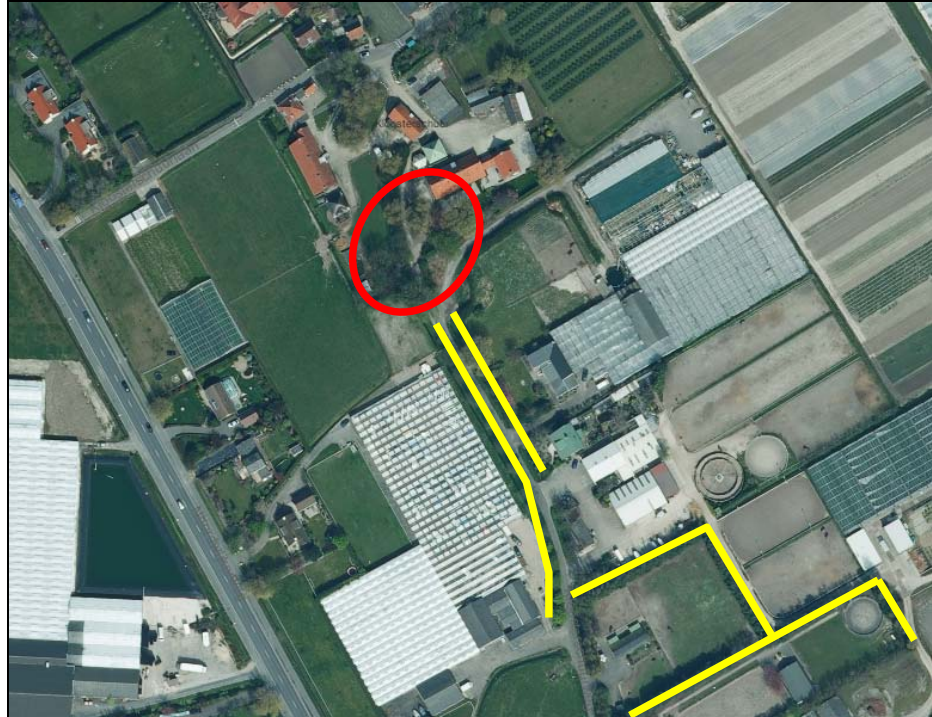
Op 23 juni 2010 zijn boven een sloot langs de Rijnsburgerweg tien tot vijftien foeragerende watervleermuizen waargenomen. Dit duidt op de aanwezigheid van een zomer- of kraamverblijfplaats in de directe omgeving (Afbeelding 3.5). Op de andere avonden is deze soort niet waargenomen.

Laatvlieger

Op 14 juni, 23 juni en 2 augustus 2010 zijn op diverse plekken nabij het plangebied (langs de Kloosterschuurweg, Noordwijkerweg, Rijnsburgerweg en Elsgeesterweg) één tot enkele overvliegende laatvliegers waargenomen. De soort is vreemd genoeg geen enkele maal binnen het plangebied waargenomen, maar telkens er net buiten. Er kan van uitgegaan worden dat laatvliegers ook in het plangebied voorkomen.

Afbeelding 3.4

Vliegroutes / foerageergebied (geel) en waarschijnlijke locatie van een verblijfplaats (rood) van de gewone dwergvleermuis.

Afbeelding 3.5

Foeragerende watervleermuizen (geel) en waarschijnlijke locatie van een (zomer- of kraam-) verblijfplaats van watervleermuizen (rood).

Overige soort(groep)en

Op waarnemingssites wordt, naast vogels, alleen melding gemaakt van algemene soorten (Tabel 1 Ffwet), zoals haas, mol, vos en gewone pad. De haas en gewone pad zijn ook tijdens de veldbezoeken waargenomen. Gezien de geografische ligging en de inrichting van het gebied worden geen zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en Tabel 3) verwacht.

3.2

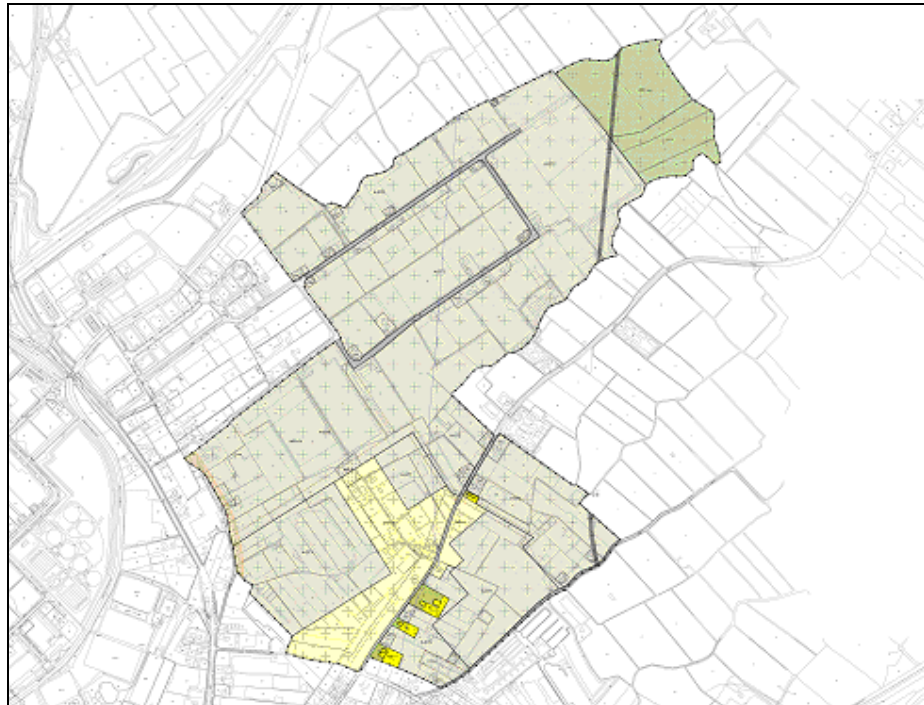
VOORGENOMEN ONTWIKKELING

In het plangebied zijn de gemeentes Katwijk en Teylingen voornemens te realiseren en woningen te concentreren in een woongebied (Afbeelding 3.6). Daarnaast wordt 12 ha grasland ingericht als weidevogelgebied ('Natuur' in Afbeelding 3.7).

Voor de realisatie van deze plannen zullen onder andere de volgende werkzaamheden moeten worden verricht: het slopen van gebouwen, dempen van sloten, afgraven van de teeltlaag en de aanleg van infrastructuur en woningen. De infrastructuur bestaat uit het ingraven van kabels en leidingen, de aanleg wegen en de bouw van kassen. Tevens worden ruime waterbergingen en waterpartijen gegraven en een veenweidegebied geoptimaliseerd.

Afbeelding 3.6

Voorgenomen ingrepen
Katwijk

Afbeelding 3.7

Voorgenomen ingrepen
Teylingen

- Agrarisch - Glastuinbouw
- Agrarisch met waarden
- Groen
- Natuur
- Uit te werken glastuinbouw

HOOFDSTUK

4 Toetsing aan beleid en wetgeving

In dit hoofdstuk wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998, de Ecologische Hoofdstructuur en aan aanvullend provinciaal beleid.

4.1

FLORA- EN FAUNAWET

Uit Hoofdstuk 3 blijkt dat er in het plangebied beschermde dieren en planten voorkomen. Deze staan in onderstaande tabel samengevat.

Tabel 4.2

(Mogelijk) aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Beschermingskader	Bijzonderheden
Zoogdieren	Haas	Tabel 1	In open stukken binnen het plangebied waargenomen.
	Overige algemene soorten	Tabel 1	Overige algemene zoogdieren zijn niet waargenomen, maar worden niet uitgesloten.
	Gewone dwergvleermuis Laatvlieger Watervleermuis	Tabel 3, Bijlage IV HR	Mogelijk zijn er verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Watervleermuis aanwezig.
Vissen	Kleine modderkruiper	Tabel 2	In ondiepe sloten.
Amfibieën	Kleine watersalamander Gewone pad Bruine kikker Meerkikker Bastaardkikker	Tabel 1	In en langs sloten.
Vaatplanten	Zwanenbloem Dotterbloem	Tabel 1	Langs sloten.
	Gewone rietorchis Gevlekte rietorchis	Tabel 2	Langs sloten.
Vogels	Buizerd	Categorie 4	Geen waarneming van nest.
	Huismus Boerenwaluw Pimpelmees Koolmees Spreeuw Torenvalk	Categorie 5	Van huismus en boerenwaluw zijn nesten waargenomen. Pimpelmees, koolmees en spreeuw zijn waargenomen in tuinen van woningen. Torenvalk is alleen biddend waargenomen.
Jaarrond beschermde vogelnesten	Ekster	Categorie 4	In een zwarte els langs de Elsgeesterweg.

4.1.1

MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

Verstorende ingrepen bij herinrichting:

- Grond- en graafwerkzaamheden
- Aanleg van verharding
- Slopen van gebouwen
- Kappen van bomen
- Dempen van sloten
- Bouw van woningen en kassen

Mogelijke gevolgen voor beschermde soortgroepen:***Zoogdieren***

- Bij grond- en graafwerkzaamheden kunnen hazen en andere grondgebonden zoogdieren worden verstoord, individuele dieren kunnen hierbij gedood worden.
- Door de aanleg van de verharding zal een deel van het leefgebied voor grondgebonden zoogdieren verloren gaan.
- Bij het kappen van bomen en slopen van gebouwen kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen vernietigd worden. Individuele dieren kunnen hierbij verwond of gedood worden.
- Bij het kappen van bomen en struiken kunnen vliegroutes en foerageergebied voor vleermuizen verloren gaan.

Vissen

- Bij het dempen van sloten kunnen vissen worden verstoord, verwond en/of gedood.
- Door voorgenomen werkzaamheden gaat een klein deel van het leefgebied voor vissen verloren.
- Door de aanleg van nieuwe waterpartijen wordt nieuw leefgebied voor vissen gecreëerd.

Amfibieën

- Bij grond- en graafwerkzaamheden en het dempen van sloten kunnen amfibieën en hun larven worden verwond of gedood.
- Door voorgenomen werkzaamheden gaat een klein deel van het leefgebied voor de aanwezige algemene amfibieën verloren.

Planten

- Bij grond- en graafwerkzaamheden en het dempen van sloten kunnen groeiplaatsen en individuele planten vernietigd worden.

Broedvogels

- Bij grond- en graafwerkzaamheden en het kappen van bomen kunnen broedvogels worden verstoord, individuele dieren kunnen hierbij gedood worden.
- Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaatsvinden, kunnen broedende vogels verstoord worden.
- Bij het kappen van bomen kunnen vogelnesten vernietigd worden.

4.1.2

MOGELIJKE OVERTREDINGEN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Tabel 4.3

Effecten en verbodsbepalingen

Soort(groep)	Effect	Verbodsbepaling
Algemene grondgebonden zoogdieren (Tabel 1 Ffwet)	Aanwezige dieren kunnen verstoord en onopzettelijk gedood worden bij uitvoering van de werkzaamheden. Bestaand leefgebied kan verdwijnen.	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats (artikelen 9, 11).
Gewone dwergvleermuis; Watervleermuis; Laatvlieger (Tabel 3 Ffwet, Bijlage IV HR)	Verblijfplaatsen kunnen mogelijk onopzettelijk vernietigd worden, aanwezige dieren kunnen daarbij onopzettelijk worden verwond of gedood. Een deel van het foerageergebied kan verloren gaan en vliegrouetes kunnen verdwijnen.	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats (artikelen 9, 11).
Kleine modderkruiper (Tabel 2 Ffwet)	Een deel van het leefgebied kan verdwijnen, aanwezige dieren kunnen verstoord en onopzettelijk verwond of gedood worden.	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats (artikelen 9, 11).
Algemene amfibieën (Tabel 1 Ffwet)	Aanwezige dieren kunnen verstoord en onopzettelijk gedood worden bij uitvoering van werkzaamheden. Bestaand leefgebied kan verdwijnen.	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats (artikelen 9, 11).
Algemene vaatplanten (Tabel 1 Ffwet)	Aanwezige planten kunnen beschadigd of vernietig worden, groeiplaatsen kunnen verdwijnen.	Doden beschermde inheemse plantensoorten; verwijderen beschermde plantensoort van haar groeiplaats (artikel 8).
Gewone rietorchis; Gevlekte rietorchis	Aanwezige planten kunnen beschadigd of vernietig worden, groeiplaatsen kunnen verdwijnen.	Doden beschermde inheemse plantensoorten; verwijderen beschermde plantensoort van haar groeiplaats.
Broedvogels	Wegnemen van broedhabitat of deel van leefgebied, verstoring en mogelijk onopzettelijk doden van dieren bij uitvoering van werkzaamheden.	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats. Vernielen eieren (artikelen 9, 10,11,12).

4.1.3

MOGELIJKHEDEN VOOR VRIJSTELLINGEN EN ONTHEFFINGEN

Voor de hierboven geconstateerde (mogelijke) overtredingen van algemene verbodsbepalingen kunnen vrijstellingen en ontheffingsmogelijkheden van toepassing zijn. Deze zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 4.4

Benodigde vrijstellingen en ontheffingen

Soort(groep)	Verbodsbepaling	Vrijstelling / ontheffing
Algemene grondgebonden zoogdieren (Tabel 1 Ffwet)	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats (artikelen 9, 11).	Algemene <u>vrijstelling</u> , met inachtneming van de algemene zorgplicht.
Gewone dwergvleermuis; Watervleermuis; Laatvlieger (Tabel 3 Ffwet, Bijlage IV HR)	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats (artikelen 9, 11).	Ontheffing voor artikel 9 en 11 wordt nimmer verstrekt; schade dient door mitigerende maatregelen voorkomen te worden.
Kleine modderkruiper (Tabel 2 Ffwet)	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats (artikelen 9, 11).	Ontheffing ex artikel 75, mits de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar is. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is vrijstelling mogelijk.
Algemene amfibieën (Tabel 1 Ffwet)	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats (artikelen 9, 11).	Algemene <u>vrijstelling</u> , met inachtneming van de algemene zorgplicht.
Algemene vaatplanten (Tabel 1 Ffwet)	Doden beschermde inheemse plantensoorten; verwijderen beschermde plantensoort van haar groeiplaats (artikel 8).	Algemene <u>vrijstelling</u> , met inachtneming van de algemene zorgplicht.
Gewone rietorchis; Gevlekte rietorchis (Tabel 2 Ffwet)	Doden beschermde inheemse plantensoorten; verwijderen beschermde plantensoort van haar groeiplaats (artikel 8).	Ontheffing ex artikel 75, mits de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar is. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode is vrijstelling mogelijk.
Broedvogels	Verstoren, doden en verwonden van individuen. Beschadigen, wegnemen voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaats. Vernielen eieren (artikelen 9, 10, 11, 12).	Ontheffing voor artikel 9 en 10 wordt nimmer verstrekt; schade dient door mitigerende maatregelen voorkomen te worden. Overtreding van artikel 10, 11 en 12 kan voorkomen worden, door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien werkzaamheden leiden tot overtreding van artikel 11 en 12, dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Soorten van Tabel 1 Ffwet

Uit Tabel 4.4 blijkt dat voor soorten van Tabel 1 van de Ffwet een algemene vrijstelling geldt, mits aan de zorgplicht (art. 2 Ffwet) wordt voldaan. In de volgende paragraaf staat uitgewerkt hoe aan de zorgplicht voldaan kan worden.

Soorten van Tabel 2 Ffwet

Voor soorten van Tabel 2 van de Ffwet (kleine modderkruiper, gewone en gevlekte rietorchis) dient een ontheffing aangevraagd te worden, tenzij gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Over het gebruik van goedgekeurde gedragscodes door derden zegt het Ministerie van LNV het volgende (www.minlnv.nl):

“Een ander (een derde) kan gebruik maken van de vrijstelling die is gegeven naar aanleiding van een goedgekeurde gedragscode. Maar dan moet diegene wel aantoonbaar in overeenstemming met de gedragscode werken. De inhoud van de gedragscode moet worden opgenomen in de eigen werkprotocollen. De werkwijzen (bijvoorbeeld voor de inventarisatie en documentatie), maatregelen en voorwaarden die in de gedragscode staan omschreven, gelden vervolgens ook voor derden. Wie gebruik wil maken van zo'n vrijstelling moet eerst goed bekijken of de gedragscode past bij de eigen situatie.”

Voor de werkzaamheden in het plangebied kan bijvoorbeeld de gedragscode van gemeente Leiden worden gebruikt. Leiden bevindt zich vlakbij het plangebied en de gedragscode gaat eveneens in op de kleine modderkruiper en rietorchis.

Vleermuizen

Voor overtredingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen wordt geen ontheffing verleend. Overtredingen kunnen optreden wanneer bomen met holtes worden gekapt, gebouwen (met uitzondering van kassen) worden gesloopt of vliegroutes (Afbeelding 3.4) worden verwijderd. Vooral nog is niet bekend of en wanneer deze ingrepen plaats zullen vinden.

Indien sloop van gebouwen of kap van bomen is voorzien, dient vooraf geïnventariseerd te worden of er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Indien aanwezig, dient een plan opgesteld te worden, waarin maatregelen worden opgenomen om de vleermuizen te voorzien van een nieuwe verblijfplaats en het verstoren, verwonden of doden van vleermuizen te voorkomen. Dit plan kan vervolgens ingediend worden bij LNV, met als doel een ‘positieve afwijzing’ te verkrijgen. Dit is een beschikking waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen.

Broedvogels

Schade aan broedvogels dient altijd te worden voorkomen. In de volgende paragraaf staan maatregelen opgenomen om schade te voorkomen.

Sommige vogelnesten zijn jaarrond beschermd. Indien de kap van bomen voorzien is, dient bekeken te worden of deze bomen jaarrond beschermde nesten bevatten. Als een jaarrond beschermd nest in aangetroffen en deze door de ingreep zal verdwijnen is altijd een omgevingscheck nodig. Een deskundige moet dan vaststellen of er voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden in de omgeving. Is dit niet het geval? Dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest worden aangeboden. Is dat ook niet mogelijk? Dan moet een ontheffing aangevraagd worden.

4.1.4

VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SCHADE

- Schade aan broedvogels dient altijd te worden voorkomen. Indien werkzaamheden kunnen leiden tot het verstoren, doden of verwonden van broedvogels, dienen deze werkzaamheden minimaal buiten het broedseizoen (dus voor begin maart [eenden, ganzen] en na half augustus [zangvogels, die meerdere legsels grootbrengen]) te worden opgestart. Er kan alleen onder voorwaarden – mits geen broedvogels worden verstoord – in het broedseizoen worden doorgewerkt.
- Te dempen watergangen worden leeggevist. Vissen kunnen met niet te koud weer na het voortplantingseizoen met een combinatie van elektrisch vissen (gebruik van zeer zwakke stroom, anders zakken modderkruipers en paling naar de bodem) en met grote steeknetten gevangen worden door een ter zake kundig persoon.
- Met de werkzaamheden aan de watergangen en -bodems pas aanvangen na eind juli (maar voor oktober); dan is de vissoort de kleine modderkruiper het meest mobiel en hierdoor minder kwetsbaar gedurende de werkzaamheden.
- Zoveel als mogelijk amfibieën en eventueel aanwezige vissen laten terugzetten door een ter zake kundig persoon.
- Grondwerkzaamheden en werkzaamheden aan de watergangen en -bodems worden gefaseerd uitgevoerd (hierbij wordt voldoende leefgebied gespaard). Hierbij wordt één kant op gewerkt. Er dient bij doodlopende sloten aan het doodlopende uiteinde te worden begonnen met dempen en naar het open water toegewerkt te worden, bij niet doodlopende sloten beginnen op één punt en van daaruit naar buiten werken. Op deze wijze kunnen dieren vluchten om na de uitvoering van de activiteiten nieuwe watergangen in het plangebied opnieuw te bevolken.
- De grondwerkzaamheden en werkzaamheden aan de sloten worden onder (periodiek) toezicht van een ter zake kundig persoon uitgevoerd. Tijdens de eerste dagen van de uitvoering wordt gelet op eventuele aanwezigheid van beschermde dieren. In het geval dat de ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid/vangst van beschermde soorten, worden direct passende maatregelen genomen.
- Zorg voor een goede instructie van het uitvoerend personeel. Bepaal zo nodig samen in het veld de strategie hoe te handelen met betrekking tot beschermde soorten.
- Wij adviseren om tijdens de uitvoering van het werk te letten op eventuele tot nu toe niet bekende aanwezigheid van beschermde planten en dieren. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, kunnen dan passende maatregelen genomen worden of er kan gezocht worden naar andere oplossingen.
- Rijroutes en opslagplaatsen zo smal mogelijk maken.
- De werkzaamheden dienen zorgvuldig plaats te vinden. De omliggende beplantingen en groene zones moeten met rust gelaten worden.

4.2

NATUURBESCHERMINGSWET***Beschermde gebieden in de omgeving***

In de omgeving van het plangebied komen de onderstaande Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten voor:

Natura 2000-gebieden

- 88 – Kennemerland-Zuid (op 4,5 km)
Habitatrichtlijn, duinhabitats en enkele HR-soorten (nauwe korfslak, gevlekte witsnuitlibel en groenknolorchis)
- 96 – Coepelduynen (op 2,5 km)
Habitatrichtlijn, duinhabitats
- 97 – Meijendel & Berkheide (op 3 km)
Habitatrichtlijn, duinhabitats en enkele HR-soorten (meervleermuis, nauwe korfslak en gevlekte witsnuitlibel)
- 102 – De Wilck (op 11 km)
Vogelrichtlijn, kleine zwaan en smient

Beschermde Natuurmonumenten binnen Natura 2000-gebieden

- Beschermde Natuurmonument Berkheide
Onderdeel van Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide
- Beschermde Natuurmonument Coepelduyn
Onderdeel van Natura 2000-gebied Coepelduynen
- Beschermde Natuurmonument Noordrand Noordwijk
Onderdeel van Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid

Beschermde Natuurmonumenten buiten Natura 2000

- Oeverlanden Braassemermeer (op 13 km)
Oeverstroken, ruigtes, rietzones, watervogels

Effecten op instandhoudingsdoelen

Het plangebied ligt op aanzienlijke afstand van de gebieden De Wilck en Oeverlanden Braassemermeer. Bovendien is het plangebied niet bijzonder interessant voor de vogels waarvoor deze gebieden zijn aangewezen (kleine zwaan, smient en watervogels). Effecten op deze gebieden als gevolg van de voorgenomen activiteit worden dan ook niet verwacht, significante effecten worden uitgesloten.

Op kortere afstand komen de duingebieden Kennemerland-Zuid, Coepelduynen en Meijendel & Berkheide voor, waarvan de Beschermde Natuurmonumenten Berkheide, Coepelduyn en Noordrand Noordwijk onderdeel uitmaken. Het plangebied heeft geen functie voor de soorten waarvoor deze gebieden zijn aangewezen (nauwe korfslak, gevlekte witsnuitlibel, groenknolorchis en meervleermuis). Bovendien heeft de voorgenomen activiteit geen negatieve gevolgen voor de beschermde habitats die in deze gebieden voorkomen. Negatieve effecten op deze gebieden als gevolg van de voorgenomen activiteit worden dan ook niet verwacht, significante effecten worden uitgesloten.

Conclusie

Voor de realisatie van de in hoofdstuk 3 genoemde voorgenomen ontwikkeling is geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

4.3

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

Het plangebied bevindt zich buiten het EHS-gebied Polder Hoogeweg, een veenweidegebied. Het noorden van het plangebied grenst wel aan deze polder (Afbeelding 6.8). In het gedeelte dat bestemd is voor kassen (Afbeelding 3.6) staan in de huidige situatie al kassen. In het noordoostelijke deel (blauw gearceerd) is bollenteelt en weide voorzien, hier blijft het open karakter behouden. Het deel EHS waar dit noordoostelijke deel aan grenst, heeft het beheertype N13.01 – vochtig weidevogelgrasland. Zie voor een beschrijving van dit beheertype de onderstaande box.

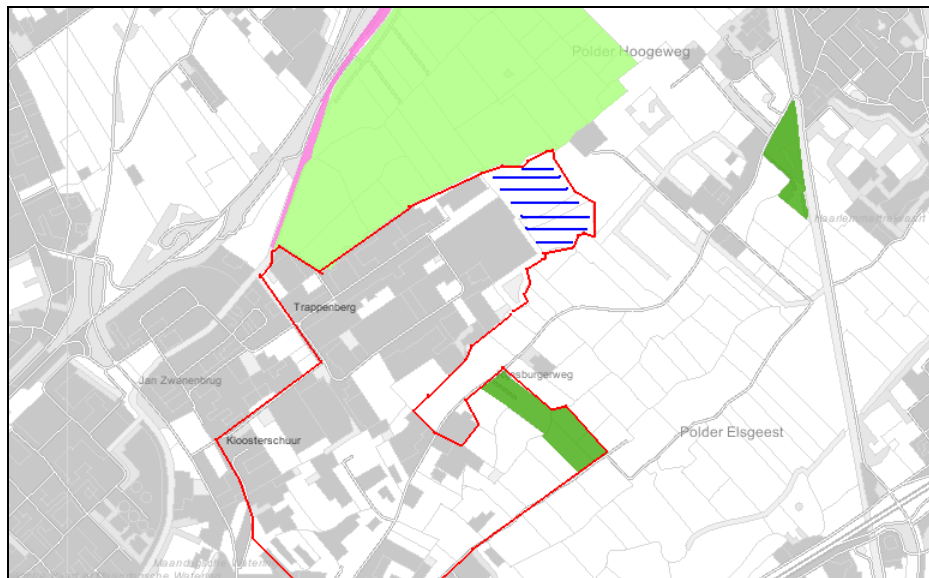
N13.01 Vochtig weidevogelgrasland

Vochtig weidevogelgrasland omvat natte en vochtige graslanden met primair een weidevogelgoalstelling; beiden zijn belang voor een diversiteit in soorten. De zuurgraad dient matig zuur tot neutraal te zijn, de voedselrijkdom is minimaal licht voedselrijk. Het kan zowel kruidenrijke als door bemesting voedselrijke (raaigras)graslanden bevatten. Goede weidevogelgraslanden worden gekenmerkt door een open karakter, een mozaïek van diverse vormen van graslandbeheer en soorten als grutto, Kievit, scholekster en tureluur. Ook eenden als zomertaling en slobbeend zijn kenmerkend. Vochtig weidevogelgrasland komt op diverse bodems en in diverse landschapstypen voor. Het zwaartepunt ligt in het landschapstype Laagveen en zeeklei: hier komt het voor op zowel klei- als veengrond. Ook in het Rivierengebied (voornamelijk uiterwaarden) komt Vochtig weidevogelgrasland voor. Weidevogels kwamen in het verleden in (veel) grotere aantallen voor dan tegenwoordig. Door ondermeer intensivering van landbouw en veeteelt zijn de aantallen weidevogels afgenomen. Daarom is speciaal op weidevogels afgestemd beheer nodig om ze te behouden. Internationaal gezien zijn onze weidevogels heel bijzonder en heeft ons land een grote verantwoordelijkheid voor de populaties. Een goede kwaliteit kenmerkt zich door een mozaïek van verschillende beheersvormen van grasland (diversiteit in maaidata, beweiding, plasdras etc.), een rijke en bereikbare bodemfauna, insectenrijkdom ('kuikengrasland'), een open landschap met weinig dekking voor predatoren en brede, rijkbegroeide slootkanten. Heel laat gemaaide delen (na 1 augustus) zijn van belang voor de kwartelkoning, andere vogelsoorten en insecten.

Afbeelding 6.8

Ligging EHS

BRON: www.zuid-holland.nl

Omdat de ingreep buiten de EHS Polder Hoogeweg plaatsvindt, hoeft er niet getoetst te worden aan de wezenlijke kenmerken en waarden van dit gebied. Wel wordt er op gewezen dat een verlaging van de grondwaterstand in het EHS-gebied, als gevolg van de voorgenomen ingreep, voorkomen dient te worden. Het EHS-gebied in de Elsgeesterpolder is onderdeel van de voorgenomen ingreep. Dit gebied van 12 ha groot wordt ingericht en beheerd als optimaal veenweidegebied.

4.4

PROVINCIAAL BELEID

De provincie Zuid-Holland heeft verlies aan habitats van Rode Lijstsoorten in Zuid-Holland compensatieplichtig gesteld.

Voor het verlies aan (broed)habitat van grutto, tureluur, patrijs en veldleeuwerik moet er volwaardige compensatie aangeboden worden in de omgeving van het plangebied. Het compenseren van habitats is reeds in overleg met de Provincie tot stand gebracht. Er zal 12 ha weidevogelgebied ingericht worden (zie paragraaf 4.3). Het verlies aan broedplaatsen van weidevogels en akkervogels wordt door de aanwijzing van deze 12 hectare goed ingerichte weidegrond volledig gecompenseerd.

Het is hierbij belangrijk dat de kwaliteit van dit weidevogel optimaal is (hoge grondwaterstand, zachte zode, rijke kruidenvegetatie met veel onkruidzaden, veel bodemleven, dus jaarlijkse mestgiften!) en dat eventuele randinvloeden (verkeer, hoge bomen, bedrijvigheid, huisdieren, gebouwen) tot het minimum beperkt blijven.

Afbeelding 2.9

Belangrijk weidevogelgebied.
BRON: Kaartenmachine
Provincie Zuid-Holland, juni
2010

HOOFDSTUK 5 Conclusies

Op grond van dit onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

5.1 FLORA- EN FAUNAWET

- In het gebied komen soorten voor die door de Flora - en faunawet worden beschermd.
- Indien de algemene zorgplicht (art. 2 Ffwet) in acht wordt genomen, geldt er een algemene vrijstelling voor soorten van Tabel 1. Door schadebeperkende maatregelen uit te voeren en te werken volgens een ecologisch werkprotocol wordt aan de zorgplicht voldaan.
- Indien gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode, geldt er een vrijstelling voor soorten van Tabel 2 (gewone en gevlekte rietorchis, kleine modderkruiper).
- Overtredingen ten aanzien van vleermuizen en broedvogels moeten voorkomen worden.
- Bij sloop van gebouwen (uitgezonderd kassen) en kap van bomen dient vooraf aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar verblijfplaatsen van vleermuizen en het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van vogels.

5.2 NATUURBESCHERMINGSWET

Significante effecten op (instandhoudingsdoelen van) Beschermde Natuurmonumenten en/of Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen ingreep worden uitgesloten. Voor de realisatie van de in hoofdstuk 3 genoemde voorgenomen ontwikkeling is geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

5.3 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De ingreep mag niet leiden tot verlaging van de grondwaterstand in het EHS-gebied Polder Hoogeweg, om te voorkomen dat er negatieve effecten op het vochtig weidevogelgrasland optreden. Onderdeel van de voorgenomen ingreep is de inrichting van 12 ha optimaal veenweidegebied, wat als onderdeel van de EHS is opgenomen.

5.4 PROVINCIAAL BELEID

Het verlies aan (broed)habitat van Grutto, Tureluur, Patrijs en Veldleeuwerik wordt gecompenseerd door 12 ha weidevogelgebied in te richten.

HOOFDSTUK

6

Bronnen

ARCADIS, 2007. Natuurtoets Elsgestepolder Rijnsburg.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. de amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Kreutz, C.A.J. en H. Dekker, 2000. De orchideeën van Nederland. Ecologie – verspreiding – bedreiging – beheer.

Ministerie van LNV, 2007. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!

Ministerie van LNV, 2005. Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998.

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Stumpel, T. en H. Strijbosch, 2006. Veldgids amfibieën en reptielen.

Websites

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.zuid-holland.nl

www.minlnv.nl

(Ontwerp) Aanwijzingsbesluiten:

Natura 2000-gebied 88 – Kennemerland-Zuid

Natura 2000-gebied 96 – Coepelduynen

Natura 2000-gebied 97 – Meijndel & Berkheide

Natura 2000-gebied 102 – De Wilck

COLOFON

NATUURTOETS ELSGEESTERPOLDER
2010**OPDRACHTGEVER:**

KUIPERCOMPAGNONS

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

R. Groen

Adviseur ecologie en natuurwetgeving

GECONTROLEERD DOOR:

Drs. B.S.J. Nijhof

Teamleider N&A West

VRIJGEGEVEN DOOR:

Drs. B.S.J. Nijhof

2 september 2010**B02044/WA0/082/000081**

ARCADIS NEDERLAND BV
Polarisavenue 15
Postbus 410
2130 AK Hoofddorp
Tel 023 5668 411
Fax 023 5611 575
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.